

ע"פ 1605/13 - פלוני נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פלייליים

ע"פ 1605/13

ע"פ 1613/13

לפני: _____ כבוד השופט ס' ג'ובראן

כבוד השופט נ' הנדל

כבוד השופט ע' פוגלמן

המערער בע"פ 1605/13 והמשיב בע"פ 1613/13: פלוני

נ ג ד

המשיבה בע"פ 1605/13 והמערער בע"פ 1613/13: מדינת ישראל

ערעורים על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בירושלים מיום 16.1.2013 בתפ"ח 10857-04-12 שניתן על ידי כבוד השופטים: י' צבן-סג"נ, מ' מזרחי ור' כרמל

תאריך הישיבה: י"ט באייר התשע"ד (19.5.2014)

בשם המערער בע"פ 1605/13 והמשיב בע"פ 1613/13: עו"ד צ'רלי סבג

בשם המשיבה בע"פ 1605/13 והמערער בע"פ 1613/13: עו"ד שרית משגב

בשם שירות המבחן: גב' ברכה וייס

עמוד 1

פסק-דין

השופט ס' ג'ובראן:

שני ערעורים על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בירושלים (סגן הנשיא י'צבן, השופטת מ' מזרחיהוהשופט ר' כרמל) בתפ"ח 10857-04-12 מיום 16.1.2013, במסגרתו הושת על המערער בע"פ 1605/13 (להלן: המערער) עונש של שבע שנות מאסר בפועל ושנת מאסר על תנאי.

כתב האישום

1. כתב האישום המתוקן שהוגש לבית המשפט המחוזי כלל חמישה אישומים. האישומים הראשון והשני תוקנו שוב בהמשך להסדר טיעון בין הצדדים. מעובדות האישום הראשון עולה כי המערער ניצל את שהותה התכופה של אחייניתו, ילידת שנת 1987, בביתו בין השנים 1998-2002 (כאשר האחיינית הייתה קטינה מתחת לגיל 14), וביצע בה מעשים מגונים שונים. בגין מעשים אלה הואשם המערער בעבירת מעשה מגונה בבן משפחה, לפי סעיף 348(א) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין) בזיקה לסעיף 345(א)(3) לחוק העונשין ובצירוף סעיף 351(ג)(1) לחוק העונשין (מספר עבירות); ומעשה מגונה בבן משפחה, לפי סעיף 351(ג)(3) לחוק העונשין (מספר עבירות).

2. מעובדות האישום השני עולה כי המערער נגע באיבר מינו של אחיינו, יליד שנת 1988, במספר הזדמנויות בין השנים 1997-2000 (כאשר האחייין היה קטין מתחת לגיל 14), ולבקשתו האחייין נגע באיבר מינו שלו. עוד, בין השנים 2001-2004 (כאשר האחייין היה קטין מעל גיל 14), תוך שעמד בקשר חברי קרוב עם האחייין, ניצל המערער את היחסים כדי לבצע באחיינו וכדי לגרום לאחיינו לבצע בו, מעשים מגונים נוספים. בגין מעשים אלה הואשם המערער בעבירת מעשה מגונה בבן משפחה לפי סעיף 348(א) לחוק העונשין, בזיקה לסעיף 345(א)(3) לחוק העונשין ובצירוף סעיף 351(ג)(1) לחוק העונשין (מספר עבירות); ומעשה מגונה בבן משפחה, לפי סעיף 351(ג)(3) לחוק העונשין (מספר רב של עבירות).

3. מעובדות האישום השלישי עולה כי בין השנים 2002-2010 המערער החדיר מספר רב של פעמים את איבר מינו לפי הטבעת של אשתו בכוח, על אף שסירבה ותוך כדי שבכתה. בנוסף, בין השנים 2006-2007 בשתי הזדמנויות, ניסה המערער להחדיר את איבר מינו לפיה, אך לא הצליח בשל התנגדותה. עוד, בין השנים 2002-2010, במספר רב של הזדמנויות בעת ויכוחים בין המערער לבין אשתו, תקף אותה בדחיפות, סטירות ובעיטות ואף איים כי "יחתוך לה את הראש ויסטור לה שהראש שלה יסתובב". באחד המקרים אף נגרמה לה צלקת על פניה כתוצאה מהתקיפה. בראשית 2010 איימה אשתו כי אם לא יחדל תפנה למשטרה, והוא הפסיק את התקיפות האלימות כלפיה. בגין מעשים אלה הואשם המערער בעבירת מעשה סדום, לפי סעיף 347(ב) לחוק העונשין בזיקה לסעיף 345(א)(1) לחוק העונשין (מספר רב של עבירות); תקיפה בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 382(ב)(1) לחוק העונשין (מספר רב של עבירות); ואיומים, לפי סעיף 192 לחוק העונשין (מספר עבירות).

4. מעובדות האישום הרביעי עולה כי בין השנים 2009-2012 ביצע בבתו, ילידת שנת 1999, מעשים מגונים

מסוגים שונים, ביניהם ניסיון לגרום לה לגעת באיבר מינו, חשיפת איבר מינו בפניה, וחיכוך איבר מינו נגד גופה שהיה מכוסה בתחתונים בלבד. בגין מעשים אלה הואשם בעבירת מעשים מגונים, לפי סעיף 348(א) לחוק העונשין בזיקה לסעיף 345(א)(3) לחוק העונשין ובצירוף סעיף 351(ג)(1) לחוק העונשין (מספר רב של עבירות).

5. לפי עובדות האישום החמישי, במועדים שונים, ובמספר רב של הזדמנויות הכה המערער שלושה (מתוך שישה) מילדיו הקטינים (ביניהם הבת שאליה מתייחס האישום הרביעי), איים עליהם באיומים שונים והטיל עליהם את אימתו. בין היתר הכה את בתו בנעלי בית וגרם לה כאב רב; בהזדמנות אחת הכה את אחד מבניו במקל של מטאטא; בחודש פברואר 2012 זרק נעל לעבר אותו הבן, והיא פגעה בכתפו ובפניו. בגין מעשים אלה הואשם המערער בעבירת תקיפה בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 382(ב) לחוק העונשין ובעבירת איומים לפי סעיף 192 לחוק העונשין.

ההליך בבית המשפט המחוזי

6. ביום 10.10.2012 הודה המערער בעובדות האישומים הראשון והשני, וכן בחלק מעובדות האישום השלישי, בארבעה מקרים של ביצוע העבירה במסגרת האישום הרביעי ובחלק מהאישום החמישי. המשיבה (שהיא גם המערערת בע"פ 1613/13, להלן: המשיבה) הסתפקה בהודאה זו, ועל כן המערער הורשע בכל העבירות שיוחסו לו, למעט עבירות האיומים באישומים השלישי והחמישי, ובשינוי של מספר העבירות שיוחסו לו במסגרת האישום השלישי (מספר עבירות חלף מספר רב של עבירות בשני סעיפי החוק לפיהם הורשע) ובמסגרת האישום הרביעי (ארבע עבירות חלף מספר רב של עבירות).

7. לבקשת המשיבה, הורה בית המשפט המחוזי למרכז להערכת מסוכנות להכין חוות דעת בעניינו של המערער. לבקשת בא כוח המערער, הורה בית המשפט המחוזי גם על הכנת תסקיר שירות מבחן בעניינו. בגזר הדין, שניתן ביום 16.1.2013, קבע בית המשפט המחוזי את מתחם העונש ההולם לעבירות שעבר המערער. בית המשפט המחוזי ציין כי העבירות שביצע המערער פגעו בשני ערכים חברתיים: ערכי המשפחה והגנת קטינים מפני פגיעה מינית. בית המשפט המחוזי ציין גם כי הצדדים הציגו בפניו מגוון מקרים בהם מנעד עונשים שמעיד על מדיניות ענישה נהוגה לא עקבית. עוד עמד על נסיבות ביצוע העבירות, לרבות הרקע לביצוע המעשים, כפי שהתבטא בחוות הדעת של המרכז להערכת מסוכנות ובתסקיר שירות המבחן. לבסוף קבע בית המשפט המחוזי כי כיוון שמדובר באירועים שונים, יש לקבוע להם מתחמים שונים. באישום הראשון והשני נקבע בכל אחד מתחם עונש הולם הנע בין שנתיים מאסר בפועל לבין שש שנות מאסר בפועל; לאישום השלישי, מתחם עונש הולם הנע בין שנתיים מאסר בפועל לבין שבע שנות מאסר בפועל; לאישום הרביעי, מתחם עונש הולם הנע בין שנתיים מאסר בפועל לבין שש שנות מאסר בפועל; ולאישום החמישי, מתחם עונש הולם הנע בין 0.4 (כך במקור - ס' ג') שנות מאסר בפועל לשנתיים מאסר בפועל. לבסוף, קיבץ בית המשפט המחוזי את המתחמים וקבע כי מתחם העונש ההולם המשולב, בכל העבירות שיוחסו למערער נע בין שש שנות מאסר בפועל לבין 12 שנות מאסר בפועל. באשר לעונש המתאים בתוך מתחם העונש ההולם, ציין בית המשפט המחוזי כי לא מצא מקום לחרוג ממתחם העונש, לנוכח ריבוי "המעשים הנלוזים והמעוותים" (פסקה 11 לגזר הדין). עם זאת, כיוון שמצא כי שאיפתו של המערער לשיקום היא כנה, וביקש להותיר לו פתח תקווה, גזר עליו את העונשים המפורטים ברישה, תוך שהדגיש כי מדובר בענישה שהיא בתחתית המתחם.

ע"פ 1605/13 - ערעור מטעם המערער על חומרת העונש

8. המערער טען נגד מתחם העונש ההולם והעונש שנקבע בתוכו. באשר למתחם טען כי היה מקום לתת משקל משמעותי יותר לכך שהוא נפגע מינית בעברו. לטענתו, אף שהדבר צוין בגזר הדין, לא ניתנה לכך התייחסות של ממש. בהקשר זה הפנה המערער למאמרים שבחנו והוכיחו את ההשפעה של רקע כאמור על ביצוע עבירות מין בעת בגרות. באשר לעונש, טען המערער כי הנסיבה היחידה שאינה קשורה בביצוע העבירות שנשקלה לעניין זה הייתה שיקומו. לטענתו, הנסיבות האחרות בעניינו - העובדה שהוא עצמו חשף את המעשים בעקבות טיפול פסיכולוגי; שיתוף הפעולה שלו עם חוקריו; נטילת האחריות למעשים על ידו; רצונו להשתקם לכל אורך הדרך; עמדת נפגעי העבירה שמעוניינים בשובו לבית, לרבות אשתו, שאינה מתכוונת להתגרש ממנו; והפגיעה הכלכלית והנפשית הקשה בהם, בעקבות מאסרו - צריכות היו להביא לקביעת עונשו, לכל הפחות, בתחתית מתחם העונש ההולם. עוד ציין המערער כי אף שבית המשפט דרש משירות בתי הסוהר כי הוא ישולב לאלתר בטיפול ושיקום בבית הסוהר, עד היום לא שולב בהליכים כאמור, ונמנעת ממנו האפשרות להשתקם, וזו סיבה נוספת להפחתה בעונשו.

9. המשיבה ביקשה לדחות את ערעורו של המערער. באשר לשיקומו, טענה כי אף אם יש תועלת לחברה בשיקום, יש לזכור את חומרת המעשים בהם הורשע. עוד טענה כי קיימת חובה לדווח על עבירות מין בקטינים על פי חוק, ולכן אין מקום להקל בעונשו של המערער בשל הדיווח על העבירות. המשיבה הוסיפה כי תיאור השתלשלות העניינים שהציג המערער אינו מדויק, ובפועל אשתו של המערער גילתה את המעשים שעשה בבתה (האישום הרביעי) ואמרה לו לא לשוב לבית עד שיטופל, ורק אז הוא פנה לטיפול. משמעות הדבר שהדיווח והשתלשלות הפרשה נבעו מהתערבות חיצונית ולא הבנה פנימית של המערער.

ע"פ 1613/13 - ערעור המשיבה על קולת העונש

10. לטענת המשיבה בית המשפט המחוזי קבע מתחמי עונש נמוכים מדי לכל אחד מן האישומים, אשר אינם הולמים את אמות המידה שהתווה תיקון 113 לחוק העונשין. בהקשר זה טענה כי בית המשפט המחוזי לא ציין את פגיעת העבירות בערכים מוגנים נוספים לאלה שמנה, לרבות שלמות הגוף והאוטונומיה על גופו של האדם. באשר למדיניות הענישה הנהוגה, טענה כי בית המשפט המחוזי התייחס לפסקי דין אשר ענינם במעשים חמורים פחות מאלה של המערער. עוד טענה המשיבה כי המתחמים שנקבעו לא נתנו משקל מספק לנסיבות המחמירות בביצוע העבירות - לרבות ניצול הקטינות של מרבית הקורבנות; ניצול קרבתם המשפחתית והפיזית למערער ואת העובדה שהיה אחראי עליהם ומופקד על שלומם. לבסוף לעניין זה הוסיפה המשיבה כי המתחמים שנקבעו עומדים בניגוד לעונשים המינימאליים שקבע המחוקק בחלק מהעבירות, כך למשל בעבירות המעשים המגונים בהן הורשע המערער באישומים הראשון, השני והרביעי, העונש המינימאלי לעבירה אחת עומד על שנתיים וחצי מאסר בפועל, ואילו תחתית המתחם נמוכה מעונש זה, בלא שניתנו לכך טעמים מיוחדים בגזר הדין, כנדרש בסעיף 355 לחוק העונשין. כך גם לגבי עבירת מעשה הסדום, לגביה נקבע עונש מינימאלי של ארבע שנות מאסר בפועל. באשר לעונש שנקבע בתוך המתחם, טענה המשיבה כי הוא לא משקף את עצם ומידת הפגיעה בכל אחד מהקורבנות, ועמדה על כך שפסיקת בית משפט זה

החמירה יותר במקרים אחרים בהם נפגעו פחות קורבנות. עוד טענה כי בית המשפט המחוזי לא התייחס לקביעות הקשות שעולות מדו"ח הערכת המסוכנות ומתסקיר שירות המבחן בעניינו של המערער. בהקשר זה הוסיפה כי נכונותו של המערער לעבור טיפול מוטלת בספק, נוכח הדו"ח והתסקיר, ובית המשפט התעלם מכך ואימץ מסקנה מנוגדת. עוד עמדה המשיבה על הצורך בהרתעת המערער, בקביעת העונש במסגרת המתחם שנקבע.

11. המערער ביקש לדחות את ערעורה של המשיבה. הוא עמד על רצינותו בקבלת הטיפול לו הוא נדרש, אך ציין שהדבר טרם קרה בשל קשיים שמערים עליו שירות בתי הסוהר בשל אי העברתו לבית סוהר המתאים לצרכיו. עוד ציין המערער כי אף שאינו מקל ראש בעבירות, הרי שעברו ללא רבב ומעולם לא הסתבך בפלילים, וברקעו התעללות מינית שחוה בתור ילד.

תסקיר שירות המבחן העדכני

12. תסקיר שירות המבחן הוגש לבית משפט זה ביום 14.5.2014, והתבסס על מידע מגורמי הטיפול בבית הסוהר בו מרצה המערער את עונשו ועל שיחה טלפונית עם אשתו של המערער. מהתסקיר עולה כי המערער זוכה לביקורים מבני משפחתו, אך לא מאשתו, שעימה ועם ילדיו נמצא בקשר טלפוני רצוף. כמו כן, צוין שהמערער לא שולב בהליך טיפולי-שיקומי, מפני שהוא מסרב לעשות כן בבית הסוהר בו שובץ ומבקש לעבור לבית סוהר אחר. עם זאת הודגש כי המערער יוכל להפיק תועלת מההליך הטיפולי, ונראה כי הוא בעל כוחות ויכולת להתמיד במסגרת טיפולית. עוד נכתב כי המערער מודה בביצוע המעשים ומביע חרטה עליהם. התסקיר מתייחס גם למידע אודות משפחת המערער, אשר החלה לטפל בעצמה באמצעות המחלקה לשירותים חברתיים בעיר מגוריה. מדובר בתהליך קשה, אשר המשפחה נמצאת רק בתחילתו. האחין והאחיינית מתנגדים לכל טיפול. מהשיחה שקוימה עם אשתו של המערער, עולה כי היא מתנגדת לקיצור תקופת מאסרו וסבורה כי העונש שהוטל עליו תואם את מעשיו, וכן כי היא החלה לשקול אפשרות להתגרש ממנו.

דיון והכרעה

13. הלכה ידועה היא שערכאת הערעור אינה מתערבת בחומרת העונש שנקבעה על ידי הערכאה הדיונית אלא במקרים חריגים, גם אחרי תיקון 113 לחוק העונשין (ראו והשוו: ע"פ 3091/08 טרייגר נ' מדינת ישראל(29.1.2009); ע"פ 5931/11 עבדולייבנ' מדינת ישראל(22.10.2013); ע"פ 3931/13 באוסנ' מדינת ישראל (10.6.2014)). יחד עם זאת, מצאתי כי ערעור המשיבה מצדיק את התערבותנו בשל מתחמי העונש ההולמים שקבע בית המשפט המחוזי העונש שנקבע, אותם מצאתי מקלים יתר על המידה עם המערער, וכך אציע לחברי לעשות.

להלן אעמוד בהרחבה על הנימוקים בבסיס הכרעתי.

מתחם העונש ההולם

14. בית משפט זה עמד לא אחת על אופן קביעת מתחם העונש ההולם (ובהמשך קביעת העונש בתוכו) לפי מצוות המחוקק בתיקון 113 לחוק העונשין, משכך ומשמצאתי כי יש להתערב בקביעות בית המשפט המחוזי בעניין זה, בין היתר כיוון שלא נימק בצורה מספקת את קביעותיו, אפנה ישירות אל המלאכה (סעיף 40ג(1) לחוק העונשין; לאופן הקביעה ראו למשל: ע"פ 1127/13 גברזגי נ' מדינת ישראל (15.1.2014) (להלן: עניין גברזגי); על הלבטים בדרך לקביעה זו, על פני החזרת הדיון לבית המשפט המחוזי ראו: ע"פ 6461/11 יאסין נ' מדינת ישראל, פסקה 10 לפסק דינה של השופטת ע' ארבל (22.1.2014)).

אירוע אחד או מספר אירועים?

15. כיוון שהמערער הואשם בחמישה אישומים שונים, יש לבחון האם מדובר באירוע אחד או במספר אירועים. לקביעה זו משמעות בשאלה האם יש לקבוע מתחם עונש הולם אחד לכל מעשי העבירות באישומים השונים (אם ייקבע שמדובר באירוע אחד), או שמא יש לקבוע מתחמי עונש הולמים לכל אישום בנפרד (אם ייקבע שמדובר באירועים שונים) (ראו סעיף 40ג לחוק העונשין). באופן כללי ניתן לסבור כי אפילו מספר עבירות הנפרשות על פני תקופה ארוכה יכולות להוות אירוע אחד, בשל הדמיון ביניהן או בשל זהות הקורבנות בעבירות אלו. מנגד, ניתן לסבור שעבירות המתרחשות בסמיכות רבה מהוות מספר אירועים, וזאת בשל אינטרס חברתי מוגן רב עוצמה בהן (ראו: יניב ואקי ויורם רבין "הבניית שיקול הדעת השיפוטי בענישה: תמונת מצב והרהורים על העתיד לבוא" הפרקליט נב 413, 441-444 (2013) (להלן: ואקי ורבין -הבניית שיקול הדעת)). התשובה לשאלה זו אינה מצויה בחוק העונשין, כיוון שהמחוקק לא הגדיר מהו "אירוע". לדעתי, בנסיבות המקרה הנוכחי ברי שכל אישום הוא אירוע נפרד שיש לקבוע לו מתחם עונש הולם נפרד. מסקנתי זו מבוססת הן על ההיסטוריה החקיקתית של תיקון 113 לחוק העונשין והן על נסיבות המקרה.

16. עיון בדיוני ועדת חוקה, חוק ומשפט בהצעת החוק שהפכה להיות לתיקון 113 לחוק העונשין, מעלה כי השאלה מהו "אירוע" ומה היחס בין "אירוע אחד" ל-"מספר אירועים" נדונה לעומק (ראו: פרוטוקול ישיבה מס' 410 של ועדת חוקה, חוק ומשפט, הכנסת ה-18, 27-37 (20.6.2011) (להלן: ישיבה מס' 410); פרוטוקול ישיבה מס' 442 של ועדת חוקה, חוק ומשפט, הכנסת ה-18, 30-43 (2.8.2011) (להלן: ישיבה מס' 442); פרוטוקול ישיבה מס' 475 של ועדת חוקה, חוק ומשפט, הכנסת ה-18, 52-56 (21.11.2011) (להלן: ישיבה מס' 475)). חברי הוועדה וכן משתתפים אחרים (ביניהם נציגי הסניגוריה הציבורית, פרופ' רות קנאי והמשנה לנשיא (בדימ') א' מצא) הביעו דעותיהם באשר למקרים שבהם מסכת אישומים יכולה שתהווה אירוע אחד או מספר אירועים. כאשר שאלו חברי הוועדה את משתתפיה המקצועיים מה צריכה להיות הגדרתו של "אירוע", ונציגת הפרקליטות, עו"ד גולדנברג, אף העירה כי ניתן להשתמש במבחן הזמן, הגיבה היועצת המשפטית של הוועדה, עו"ד קוגוט, והבהירה כי "יש הרבה פסיקה על אירוע אחד" (ישיבה מס' 442, בעמ' 34), והשתמע מדברים אלה שההתייחסות לאירוע אחד או מספר אירועים קיימת בפסיקה ואין התיקון בה לשנות ממנה (וראו גם את דברי עו"ד קוגוט בישיבה מס' 475, בעמ' 52). סגנית ניצב רבקה גלאט מהמשרד לביטחון פנים הדגישה את מבחני הפסיקה, וציינה כי "הפסיקה קבעה בחלק מהמקרים את מבחן זהות הקורבן והאינטרס לעניין פרשה" (ישיבה מס' 410, בעמ' 32). אך עם זאת, האבחנה המדויקת נותרה לא פשוטה, כפי שציינה עו"ד דקל, ראש תחום עונשין במשרד המשפטים: "הסיטואציה של שלוש עבירות גניבה יכולה לגלם גם פרשה אחת וגם מצב שבו יש שלוש עבירות נפרדות בזמן ובמקום" (שם, בעמ' 28).

17. למרות שההבחנה הכללית בין "אירוע" לבין "מספר אירועים" נותרה עמומה, הייתה הסכמה בוועדה בכמה הקשרים. הוסכם כי מקרים בהם עבירה מרכזית אחת וכן עבירות נלוות, ראוי שייחשבו כאירוע אחד (ראו: ישיבה מס' 475, בעמ' 52). בדיונים הוצע נוסח לפיו יש לקבוע את העבירה המרכזית במקרה כזה ולהתחשב בעבירות הנלוות כנסיבות מחמירות הקשורות בביצוע העבירה. נוסח זה לא התקבל משום שהוחלט כי ייתכנו מקרים בהם אירוע אחד יכול מספר עבירות זהות בחומרתן ונוסח זה יפגע בשיקול דעתו של בית המשפט. במקומו נתקבל סעיף 40ג(א) בנוסחו כיום (ראו: ישיבה מס' 442, בעמ' 30-35). עוד הוסכם בוועדה, והדבר רלבנטי במיוחד לענייננו, כי ריבוי קורבנות ומעשים בעבירות אלימות חמורות ובעבירות מין משמעו שכל מעשה עבירה הוא "אירוע" נפרד. כפי שציינה היועצת המשפטית של הוועדה, בהסכמת פרופ' רות קנאי: "אם אדם עושה כמה מעשי אינוס איך אפשר לקרוא לזה אירוע אחד? [...]. יש הבדל בין מישהו שמבצע מעשה אינוס, אבל גם עושה כמה עבירות בדרך, שהן לא חלק מהאינוס, לבין שהוא עושה כמה מעשי אינוס" (ישיבה מס' 410, בעמ' 31; ראו את הדיון המלא שם, בעמ' 31-32; שם, דברי חה"כ מיכאלי בעמ' 33; דברי עו"ד קוגוט ישיבה מס' 475, בעמ' 52).

18. מדברים אלה עולה, כי המחוקק סבר שכאשר בפני בית המשפט מספר מעשי עבירה, באישומים שונים, כלפי קורבנות שונים, אף אם יש בו קווי אפיון דומים - מדובר ב"מספר אירועים" שיש לקבוע להם מתחמי עונש הולמים נפרדים. דברים אלה הולמים גם קביעות של הערכאות הדיוניות אותן קיבל בית משפט זה בעבר, ולפיהן אישומים המופנים כלפי קורבנות שונים מהווים אירועים שונים במובנו של סעיף 40ג לחוק העונשין, אף שהעבירות בהם ומאפייניהם דומים (ראו: ע"פ 8798/12 נבון נ'מדינת ישראל (30.7.2013)). במקרה הנוכחי, אף שבשלושה מהאישומים יש עבירות זהות, כל אישום עוסק בקורבן או קורבנות אחרים, בזמנים שונים, עם דפוס התנהגות שיתכן שניתן למצוא לו קו משותף, אך יש לו די מאפיינים שונים, וצורות התנהגות שונות. אם כן, אפנה עתה לקביעת מתחמי העונש ההולמים באישומים השונים.

מתחם העונש ההולם באישום הראשון, השני והרביעי

19. מצאתי לנכון לאחד את הדיון באישומים אלה כיוון שבשלושתם נעברו עבירות מעשים מגונים בבני משפחה. אף שקרבנותם של בני המשפחה אל המערער שונה, וכך גם אינטנסיביות המעשים וביטויים הספציפי - השוני בהיבטים אלה יבוא לידי ביטוי בעיקרו בנסיבות הקשורות לביצוע העבירות, וידון בנפרד להלן.

20. הערכים החברתיים שנפגעו מביצוע העבירות ומידת הפגיעה בהם - בית המשפט המחוזי מנה כאמור לעיל שני ערכים חברתיים שנפגעו: ערכי המשפחה והגנת קטינים מפני פגיעה מינית. כמובן שמלבד אלה, יש ערכים חברתיים נוספים שנפגעו מביצוע עבירות מין במשפחה: שלמות גופם וכבוד האדם של הקורבנות; פגיעה באוטונומיה של הקורבנות. בית משפט זה דן לא אחת בפרשות רבות וקשות של ביצוע עבירות מין בקטינים, בתוך המשפחה שבהן ניכר ניצול של הקרבה הפיזית, המשפחתית והנפשית בין מבצע העבירה לבין קורבנותיו. הפגיעה שמסבות עבירות אלו לנפשם של הקטינים, לביטחונם ולשלמות גופם, היא חמורה, ויש להוקיע אותה. עונשים בעבירות אלו צריכים להלום את חומרת המעשים ופגיעתם. יפים לעניין זה הדברים שכתבה השופטת ע' ארבל בע"פ 6990/07 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (10.3.2008):

"על החומרה שיש בעבירות מין, לא כל שכן כאשר הן מבוצעות בקרבן קטין או קטינה, דומה כי אין צורך להכביר מילים. חילול כבוד האדם של הקרבן, ניצול התמימות[ות], האמון, חוסר האונים ואי היכולת להתנגד באופן משמעותי שמאפיינים פעמים רבות קרבנות עבירה קטינים, ניצול החשש והפחד אצל רבים מהם מחשיפת המעשים, הצלקות הנפשיות העמוקות הנחרתות בנפשם, הפגיעה בתפקודם השוטף במסגרות החיים השונות, הזוגיות, החברתיות, האישיות ואחרות - כל אלה הם אך מקצת הטעמים לחומרתן היתרה של עבירות המין המבוצעות בקטינים. הגנה על שלומם של קטינים, על שלמות גופם ונפשם הינה אינטרס חברתי מוגן על ידי דיני העונשין. על העונש הנגזר במקרים שעניינם לשקף את ההגנה על כבודם, גופם ונפשם של קטינים וקטינות ולהרחיק מן הציבור את אלו מהם נשקף להם סיכון. על העונש לשקף את הסלידה מן המעשים, את הוקעתם, ולשלוח מסר מרתיע לעבריין שעניינו נידון ולציבור העבריינים בכוח".

21. מדיניות הענישה הנהוגה - במקרים שאליהם הפנה בית המשפט המחוזי ובאלה שציינו הצדדים בכתב הערעור לפנינו ניכרת מדיניות ענישה מדורגת בהתאם לחומרתן של העבירות, מספרן, תדירותן, משכן ומספר הקורבנות. במקרים שבהם נעשו מעשים מגונים אחדים, בקורבן אחד, ובמשך תקופה קצרה יחסית (בין מספר חודשים למספר שנים מועט), נגזרו עונשים בטווח שבין שנתיים מאסר בפועל לבין ארבע שנות מאסר בפועל, והערעורים שהוגשו על חומרתם נדחו, לעיתים אף תוך ציון קולתם היחסית של העונשים (3887/03 פלוני נ' מדינת ישראל (10.3.2004); ע"פ 1961/08 פלוני נ' מדינת ישראל (16.9.2008); ע"פ 6847/07 פלוני נ' מדינת ישראל (24.2.2009); ע"פ 5773/09 פלוני נ' מדינת ישראל (13.6.2011)). במקרים בהם מעשי הנאשם היו חמורים יותר (וכללו עבירות אינוס), אך תדירותם ומשכבם, כמו גם מספר העבירות, היו נמוכים יחסית, נגזרו עונשים בטווח שבין ארבע שנות מאסר בפועל לשש שנות מאסר בפועל (ע"פ 8372/08 פלוני נ' מדינת ישראל (21.10.2009); ע"פ 420/09 פלוני נ' מדינת ישראל (23.11.2009); ע"פ 1154/10 פלוני נ' מדינת ישראל (2.8.2010); ע"פ 8624/08 פלוני נ' מדינת ישראל (20.9.2010); ע"פ 10053/09 פלוני נ' מדינת ישראל (4.11.2010); ע"פ 4093/10 פלוני נ' מדינת ישראל (23.2.2011); ע"פ 35/12 פלוני נ' מדינת ישראל (6.6.2013)).

22. באשר למדיניות הענישה הנהוגה באישומים הראשון, השני והרביעי מצאתי להתייחס גם למספר מקרים בהם נדונו מעשים שדומים בהיקפם להיקף המעשים בשלושת האישומים יחד (כיוון שניתנו לפני תיקון 113 לחוק העונשין, טרם הפרדת האירועים למתחמים שונים). מצאתי כי גם מקרים אלה יכולים ללמדנו על מדיניות הענישה הנהוגה בשלב זה, בו טרם התגבשה מדיניות ענישה מקיפה מספיק שכוללת מתחמי עונש הולמים, אף כי יהיה ראוי למתנה במעט, ביחס לכל אישום בנפרד. כך, בע"פ 6428/09 פלוני נ' מדינת ישראל (27.12.2010) נדון ערעורו של מי שהורשע באינוס של אשתו ובאלימות כלפי בתו הקטינה במשך מספר שנים. בית המשפט המחוזי גזר עליו עונש של שבע שנות מאסר בפועל, וערעורו נדחה בבית משפט זה. בפרשה זו נדרש בית המשפט לפסיקה במקרים שונים ומצא שעונש כאמור אינו מחמיר עם המערער (שם, בפסקה י"ד). הדברים יפים לענייננו מקל וחומר, בו נוספו לעבירות אלה עוד עבירות מין כלפי שלושה קטינים. בע"פ 525/11 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה י' לפסק דינו של השופט א' רובינשטיין (5.7.2012) (להלן: ע"פ 525/11) נדון ערעורו של מי שהורשע בעבירות מין ואלימות כלפי אשתו במשך מספר שנים וכן בעבירות אלימות כלפי בנותיו. עברו היה נקי, והוא הצטרף לטיפול בבית הסוהר ואף נמצא בקשר עם בנותיו, שהיו קורבנות לאלימותו. בית המשפט המחוזי השית עליו עונש של 11 שנות מאסר בפועל וערעורו לבית משפט זה נדחה.

בע"פ 6352/10 מדינת ישראל נ' פלוני (15.10.2012) נדונו שני ערעורים על עונש שנגזר בבית המשפט המחוזי (המשיב ערער גם על הכרעת הדין). באותו מקרה המשיב הורשע במסכת קשה של התעללות מינית בשלוש בנותיה של אשתו במשך כשלוש שנים (מעשים חמורים יותר ממעשיו של המערער כאן), והושתו עליו עשר שנות מאסר בפועל. בית המשפט קיבל את ערעור המדינה על קולת העונש, והחמירו ל-12 שנות מאסר בפועל, תוך שציין שאינו ממצה את הדין עם המשיב. בע"פ 2652/11 פלוני' מדינת ישראל (10.12.2012) נדון עניינו של מערער שהורשע בביצוע מעשים מגונים, מעשי סדום ואינוס באחייניתו של בת זוגתו, במספר לא ידוע של הזדמנויות, במשך כשנתיים, שעה שטרם מלאו לה 14. הושתו עליו עשר שנות מאסר בפועל. ערעורו נדחה (למקרים דומים נוספים, ראו: ע"פ 2669/02 פלוני נ' מדינת ישראל (25.7.2003); ע"פ 2454/11 פלוני נ' מדינת ישראל (21.4.2013); ע"פ 4284/13 פלוני נ' מדינת ישראל (1.6.2014)).

23. הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה - מקובלת עלי קביעתו של בית המשפט המחוזי כי ניצול מעמדו של המערער כלפי הקורבנות (נסיבה המנויה בסעיף 40(ט)(11) לחוק עונשין) היא נסיבה לחומרה. המערער טען כי למרות שבית המשפט המחוזי ציין את העובדה שנפגע מינית בילדותו כסיבה לביצוע העבירות (לפי סעיף 40(ט)(5) לחוק העונשין שקובע כי יש להתחשב בסיבות שהביאו לביצוע העבירה), לא נתן לכך משקל. אני סבור כי המתחמים שקבע בית המשפט המחוזי, מבטאים, למצער במידה מספקת, את העובדה שנתון זה נלקח בחשבון. אעיר כי לדעתי לא מתחייב שפגיעה מסוג זה תישקל בסעיף 40(ט)(5) לחוק העונשין, כנסיבה הקשורה בביצוע העבירה (לעומת התחשבות בה כנסיבה שאינה קשורה לביצוע העבירה - לפי סעיף 40(יא)(8) לחוק העונשין). המערער צירף את חוות דעתו של פרופ' נמרוד שני, מומחה לפסיכולוגיה, באשר לעברו, והפנה למחקרים שונים שהצביעו על הקשר בין פגיעה מינית בילדות לעבירות מין בבגרות. סעיף 40(ג) קובע כי אם נטענה נסיבה מקלה, מידת ההוכחה הנדרשת להוכחתה היא מידת ההוכחה הנדרשת במשפט אזרחי. בשלב הערעור שבו נהוג שלא למצות את הדין עם המערער, לא מצאתי מקום להכריע בשאלה האם נסיבה זו קשורה או שאינה קשורה בביצוע העבירה - פרטנית וכללית - ואניח לטובת המערער שיש מקום להתחשב בשיקול זה במסגרת קביעת מתחם העונש ההולם באישומים הראשון, השני והשלישי שבמרכזם ביצוע מעשים מגונים בקטינים בני משפחתו.

24. מנגד בית המשפט המחוזי שקל גם נסיבות ומניעים אחרים שהביאו לביצוע העבירות: יכולת אישית דלה, ילדותית ולא מגובשת של המערער - כפי שעלה מחוות הדעת המקצועיות בעניינו, מטעם המרכז להערכת מסוכנות ושירות המבחן. גם לדעתי יש לתת לגורמים אלה משקל בעת בניית מתחם העונש ההולם לכל מעשה עבירה, אך במידה שונה ופחותה מזו שנראה שיוחסה להם מהמתחמים שנקבעו. בנוסף, אתייחס בקצרה לנזק שנגרם מביצוע העבירה (כפי שקובע סעיף 40(ט)(4) לחוק העונשין). אף כי הצדדים לא טענו לעניין במישרין, מצאתי להתייחס לכך שלא הוגש תסקיר קורבן עבירה באשר לאף אחד מהקורבנות, ולציין כי אין בכך כדי להביא למסקנה שלא נגרם לקורבנותיו של המערער נזק, לרבות נזק נפשי. מעשיו של המערער נמשכו לאורך שנים, בעוד שאחייניתו ובתו מתחת לגיל 14 משך כל התקופה, ואחיינו בחלק ממנה. עצם אי מעורבותם המופגנת בהליך, וכן קשייה של הבת כפי שדווח בתסקירים, מעידים על הנזק שנגרם להם, והדבר גם הגיוני על פי מבחני השכל הישר וניסיון החיים (ראו: ע"פ 525/11, בפסקה י' לפסק דינו של השופט א' רובינשטיין; ע"פ 4936/11 ישועה נ' מדינת ישראל, פסקה 47 לפסק דינו של השופט ח' מלצר (31.12.2012); ע"פ 5149/12 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 94 לפסק דינה של השופטת ד' ברק-ארז (13.1.2014); ע"פ 7147/12 סרנגה נ' מדינת ישראל (14.1.2014); וראו גם בפסיקת בתי המשפט המחוזיים: ת"א (מחוזי ת"א) 1036/05 מדינת ישראל נ' מ.ב.י.ט.ש (29.5.2006)).

25. טרם קביעת המתחמים עלינו לבחון מה היחס בין עונש מינימאלי שקבע המחוקק לבין מתחם העונש ההולם? המשיבה טענה, כי אין מקום לקבוע מתחם עונש שמתחיל בעונש נמוך יותר מעונש המינימום הקבוע בעבירה מבלי שניתנו לכך טעמים מיוחדים, לפי סעיף 355 לחוק העונשין. סעיף 355 לחוק העונשין קובע כך:

עונש מזערי 355. (א) הורשע אדם בעבירה לפי סעיפים 345, 348(א), (ב) או (ג)1, או 351(א), (ב) או (ג)1 או (2), לא יפחת עונשו מרבע העונש המרבי שנקבע לאותה עבירה, אלא אם כן החליט בית המשפט, מטעמים מיוחדים שיירשמו, להקל בעונשו. (תיקון מס' 68 תשס"ב-2002)
(ב) עונש מאסר לפי סעיף קטן (א) לא יהיה, בהעדר.

המערער הורשע באישומים לעיל בעבירות לפי סעיפים אלה. העונש המרבי בגין עבירת מעשה מגונה, בה הורשע בשלושת האישומים, במספר עבירות, הוא עשר שנות מאסר בפועל. רבע מעונש זה, העונש המינימאלי, עומד על שנתיים וחצי מאסר בפועל, ואילו תחתית המתחם שנקבע באישומים אלה הוא שנתיים מאסר בפועל. לצד עבירה זו, הורשע המערער בעבירות נוספות. באישום הראשון הורשע במספר עבירות מעשה מגונה בן משפחה לפי סעיף 351(ג)3 לחוק העונשין, ובאישום השני הורשע באותה עבירה אך במספר רב של עבירות, שהעונש המרבי בגינה הוא חמש שנות מאסר בפועל. עם זאת, העונשים האמורים נוסחו כ"עונשי מאסר" וכוללים הן את רכיב המאסר בפועל והן את רכיב המאסר על תנאי.

26. מקובלת עלי עמדת המשיבה לפיה מתחם עונש הולם שתחתיתו נמוכה מעונש המינימום יכול להיקבע רק אם ניתנו טעמים מיוחדים לכך. אני סבור כי עונש המינימום שקבע המחוקק הוא אינדיקציה לחומרה שמוחסת לעבירה ולמידת הפגיעה בערכים המוגנים מביצועה, ולכן נכון שתהיה לו השפעה גם על מתחם העונש ההולם, אך כמובן בכפוף לסייג הטעמים המיוחדים שקבע המחוקק בסעיף 355 לחוק העונשין, ותוך תשומת לב בכל מקרה לשאלת חלקם של המאסר בפועל והמאסר על תנאי בענישה הכוללת (ראו גם: ע"פ 337/13 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 13 לפסק דינו של השופט נ' הנדל (9.9.2013); להתייחסות דומה אף כי לא מפורשת, ראו: ע"פ 2963/14 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 27 (10.2.2014)). לדעתי, פרשנויות אחרות, למשל שתחתית מתחם העונש ההולם לא תהיה נמוכה מעונש המינימום או שניתן להתעלם מעונש המינימום אף מבלי טעמים מיוחדים בעת קביעת תחתית מתחם העונש ההולם, תבאנה למצב בו לא תהיה הלימה בין חומרת העבירה לבין המתחם, הן בניגוד לתיקון 113 לחוק העונשין והן בניגוד לסעיף 355 לחוק העונשין. כך, משמעות הפרשנות לפיה תחתית מתחם העונש ההולם לא תהיה נמוכה מעונש המינימום, היא שניתן יהיה להשית עונש נמוך מעונש המינימום דרך שיקולי שיקום, שכן רק בגינם מתיר החוק חריגה ממתחם העונש ההולם לקולה (מכוח סעיף 40 לחוק העונשין); ואילו הפרשנות לפיה ניתן להתעלם מעונש המינימום אף מבלי טעמים מיוחדים בעת קביעת תחתית מתחם העונש ההולם, עלולה להביא לכך שיושטו עונשים נמוכים מהעונש המינימאלי ללא הנמקה, כפי שנעשה לטעמי בענייננו.

27. במקרה הנוכחי, כדי לקבוע האם מתקיימים טעמים מיוחדים שמצדיקים את קביעת תחתית המתחם מתחת לעונש המינימאלי שקלתי את כלל השיקולים שיש להתחשב בהם בעת בניית מתחם העונש ההולם, ובחנתי האם ייתכן טעם מיוחד לנוכח שיקולים אלה שיביא לקביעת עונש נמוך מהעונש המינימאלי (השוו לשאלת רוחבו הרצוי של מתחם העונש ההולם: ע"פ 8641/12 סעד נ' מדינת ישראל, פסקה 24 לפסק דינו של השופט נ' סולברג (6.8.2013); רות קנאי "לקראת יישום ראוי של תיקון 113 - הערות ראשוניות" הסיניגור 196, 5, 8-9 (2013) (להלן: קנאי - הערות ראשוניות); ואקי ורבין - הבניית שיקול הדעת, בעמ' 429-430, 460). מצאתי כי אין טעמים מיוחדים לכך, ולכן אין לקבוע בענייננו מתחמי עונש הולמים לרכיב המאסר בפועל שתחתיתם נמוכה מהעונש המינימאלי שקבוע לעבירות.

28. האישום הראשון - הנסיבות הייחודיות הקשורות בביצוע העבירות בגדרו ומתחם העונש ההולם - המעשים בגדרי אישום זה נעשו במשך ארבע שנים. המערער הורשע במספר עבירות, כולן כאשר אחייניתו של המערער הייתה קטינה מתחת לגיל 14. במעשיו, המערער ניצל את קרבתו לאחיינית. ביחס למעשים באישומים השני והרביעי, המעשים המגונים באישום זה הם ברמה נמוכה יותר, עם זאת המערער הביא פעם אחת לכך שאחייניתו תיגע באיבר מינו אחרי שהתפשט. בהתחשב בנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, מדיניות הענישה הנהוגה והפגיעה בערכים המוגנים, מצאתי לקבוע כי מתחם העונש ההולם באישום זה נע בין שלוש שנות מאסר בפועל לבין שבע שנות מאסר בפועל, מאסר על תנאי וכן פיצוי למתלוננת לפי שיקול דעתו של בית המשפט.

29. האישום השני - הנסיבות הייחודיות הקשורות בביצוע העבירות בגדרו ומתחם העונש ההולם - המעשים בגדרי אישום זה נמשכו שבע שנים והתרחשו בעצימות רבה יותר ביחס למעשים באישומים האחרים (והמערער הורשע במספר רב של עבירות) והחלו כשאחינו, קורבן העבירות, היה בן תשע שנים בלבד. המעשים באישום זה היו בעלי גוון מיני מובהק יותר, והמערער בא על סיפוקו מנגיעותיו של אחיינו הקטין. זאת ועוד, באישום זה המערער ניצל את הקשר החברי ואת האמון שנתן בו אחיינו הקטין ואף הביא אותו לבצע בו מעשים מיניים. בהתחשב באמור לעיל, מצאתי לקבוע כי מתחם העונש ההולם באישום זה נע בין ארבע שנות מאסר בפועל לבין תשע שנות מאסר בפועל, מאסר על תנאי וכן פיצוי למתלונן לפי שיקול דעתו של בית המשפט.

30. האישום הרביעי - הנסיבות הייחודיות הקשורות בביצוע העבירות בגדרו ומתחם העונש ההולם - המעשים באישום זה נמשכו שלוש שנים. עוד יצוין כי מספר המעשים שבהם הורשע המערער בגדר אישום זה הוא ארבעה. עם זאת, המעשים בוצעו כלפי בתו תוך הפעלת סמכותו ההורית כלפיה בניסיונותיו להביא את הבת, קטינה שבעת תחילת ביצוע המעשים הייתה בת 10 שנים, לראותו בעירום ולגעת באיבר מינו. מעשים אלה בוצעו בכל רחבי הבית, בסלון המגורים, בחדר השינה ובאמבטיה, תוך פגיעה בביטחונה האישי ובאוטונומיה האישית שלה. אמנם המערער לא בא על סיפוקו ממעשים אלה, אך המעשים נועדו לשם לכך, ובמקרים אחדים ייתכן שהדבר נמנע אך בשל סירובה של הקטינה. בבואנו לקבוע מתחם עונש הולם למעשים אלה, עמדנו על החומרה היתרה במעשים אלה כמתואר לעיל וכן על מספרם המועט של המעשים ביחס לאישומים האחרים בהם הורשע המערער. בשל כך מצאתי לקבוע כי מתחם העונש ההולם באישום זה נע בין שלוש וחצי שנות מאסר בפועל לשמונה וחצי שנות מאסר בפועל, מאסר על תנאי וכן פיצוי למתלוננת לפי שיקול דעתו של בית המשפט.

מתחם העונש ההולם באישום השלישי

31. המערער הורשע באישום זה בעבירת מעשה סדום בנסיבות אינוס וכן בעבירת תקיפה בנסיבות מחמירות, בשתייהן בביצוע מספר עבירות. בשל טיבן של העבירות, ואופי המעשים כפי שעולה מכתב האישום, אני סבור כי לא נכון יהיה לקבוע מתחם עונש הולם נפרד לכל עבירה, אלא לקבוע מתחם עונש הולם לעבירות כולן בנסיבות הייחודיות שלפנינו, בהתחשב גם בכך שהמערער הורשע בארבע עבירות של מעשה סדום בנסיבות אינוס.

32. הערכים החברתיים שנפגעו מביצוע העבירות ומידת הפגיעה בהם - מדובר בפגיעה של המערער באשתו, פגיעה פיזית ונפשית ובאוטונומיה שלה על גופה. פגיעות מסוג זה, בהן בעל כופה עצמו על אשתו ועושה בה כרצונו וכתאוותו יש להוקיע. בע"פ 792/10 מדינת ישראל נ' פלוני (14.2.2011) ציינתי באשר לעבירות אלימות במשפחה כי:

"עבירות אלו, מתרחשות על דרך הכלל בבית פנימה, באין רואה ובאין שומע, ומוסתרות היטב מהסביבה. פעמים רבות, שריו התוקף בקונספציה שגויה לפיה אין בכוחו של החוק לפרוץ את מפתן ביתו, בו רשאי הוא, לשיטתו, לנהוג במשפחתו כרצונו, כמו הייתה קניינו. אלמנטים אלו, המשולבים דרך כלל בעבירות האלימות במשפחה, מעצימים את הסכנה הנשקפת מן התוקף כמו גם את חשיבותם של שיקולי ההרתעה האישית והציבורית."

באשר לעבירת מעשה הסדום בנסיבות אינוס והערכים המוגנים שנפגעו מביצועה, יפים במיוחד דבריה של השופטת ד' ברק-ארז באחת הפרשות:

"תפקידו של המשפט להגן מפני תקיפות מיניות גם כאשר הן מתרחשות בבית, בין קרובים, או בני זוג בהווה או בעבר. למעשה, דווקא פגיעות מסוג זה הן קשות במיוחד, כאשר מתברר כי המקום שאמור לספק את השקט והביטחון הוא המקום שבו אורבת הסכנה. אל לו למשפט להיעצר על מפתן הדלת. ברוח המימרה הידועה - 'ביתו של אדם הוא מבצרו' - ביתם של כל איש ואישה צריך להיות מבצרם" (ע"פ 269/12 פלוני'מדינת ישראל (18.10.2012)).

33. מדיניות הענישה הנהוגה - כיוון שבית המשפט המחוזי קבע עונש כולל, הצדדים לא טענו בפנינו לגבי מדיניות הענישה הנהוגה בעבירות המנויות באישום זה, אלא למדיניות הענישה הנהוגה בכתבי אישום בחומרה דומה לזה שהוגש נגד המערער. העונש המרבי בגין עבירת תקיפה בנסיבות מחמירות הוא ארבע שנות מאסר בפועל. העונש המרבי בגין לעבירת מעשה סדום בנסיבות סעיף 345(א) לחוק העונשין הוא 16 שנות מאסר. רבע מעונש זה, העונש המינימאלי, עומד על ארבע שנות מאסר בפועל, ואילו תחתית המתחם שנקבע בבית המשפט המחוזי לאישום זה הוא שנתיים מאסר בפועל. כשנתונים אלה בפני, פניתי לבחינת מדיניות הענישה הנהוגה במעשי עבירה שמשלבים עבירות אלו, ודומים, ככל הניתן, בנסיבותיהם לענייננו. כך למשל בע"פ 6402/06 פלוני נ' מדינת ישראל (8.12.2008) נדונו ערעוריהם של המערער שם והמדינה על העונש, שש שנות מאסר, שהושת עליו בגין מעשים דומים באופיים ונסיבותיהם למעשים שעשה המערער בענייננו באישום זה. בית משפט זה דחה את שני הערעורים (וכן ערעור על הכרעת הדין של המערער שם), וקבע שאלמלא מצבו הבריאותי הרופף של המערער שם, היה מקום להחמיר בעונשו כפי שביקשה המדינה. בע"פ 8055/09 פלוני נ' מדינת ישראל (7.4.2010) נדון מקרה "קל" יותר מענייננו, בו בגין מעשי תקיפה מרובים ומעשה

מגונה אחד נגזרו על המערער 32 חודשי מאסר בפועל. הערעור נדחה; בע"פ 567/07 פלוני נ' מדינת ישראל (25.5.2011) צוין כי עונש של שמונה שנות מאסר בפועל בגין ריבוי מעשי אינוס ותקיפה של בת זוג, לאורך שנים, הינו עונש שאמנם אינו חורג ממדיניות הענישה הנהוגה עד כדי התערבות ערכאת הערעור לחומרה, אך יש מקום לקבוע עונשים חמורים יותר. בע"פ 525/11 שנזכר לעיל, בגין עבירות מין ואלימות כלפי אשתו של המערער וכן עבירות תקיפה כלפי ילדיו, הושתו עליו 11 שנות מאסר בפועל. בע"פ 269/12 פלוני נ' מדינת ישראל (18.10.2012) נדחה ערעורו של מי שתקף את אשתו וגרם לה לחבלות וכן בעל אותה שלא בהסכמתה בשני אירועים שונים בטווח של ארבע שנים, והעונש בן 65 חודשי המאסר שהושת עליו נותר על כנו. בע"פ 20/12 פלוני נ' מדינת ישראל (18.4.2013) נדחה ערעורו של מי שהורשע בריבוי מעשי אינוס כלפי אשתו ומעשי אלימות שונים (וחמורים) כלפיה וכלפי בני משפחתו, והושתו עליו עשר שנות מאסר בפועל, תוך שצוין כי מדובר בעונש מקל. בע"פ 6313/11 פלוני נ' מדינת ישראל (1.12.2013) דחיתי (בהסכמת השופטים י' דנציגר ו-י' עמית) ערעור על עונש של 12 שנות מאסר בפועל שהושת על מי שאנס ותקף את אשתו (וכן תקף את בתה) במספר אירועים סמוכים בזמן. בע"פ 3070/13 פלוני נ' מדינת ישראל (4.3.2014) דחיתי (בהסכמת השופט י' דנציגר וחברי השופט נ' הנדל) ערעור על עונש של שנתיים וחצי מאסר בפועל בגין עבירת אינוס אשתו של המערער ותקיפה ממושכת חמורה שלה, תוך שציינתי כי מדובר בעונש מתון ואף קל ביחס לעבירות האמורות.

34. הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה - גם בעניינה של אשתו, המערער ניצל את מעמדו כלפיה כדי לבצע את העבירות ולנהוג בה באלימות מינית ופיזית (ראו סעיף 40ט(11) לחוק העונשין, שעניינו מפורט לעיל). עוד מקובל עלי הממצא לפיו בעבירות שביצע המערער כלפי אשתו היו מאפיינים של התעללות, וזו היא נסיבה שיש לשקול לחומרה. מדובר במעשים שנעשו לאורך זמן ולצורך סיפוקו האישי של המערער, תוך שהוא מתעלם מכאבה של אשתו בעקבות המעשים ומרצונה (וראו: סעיף 40ט(10) לחוק העונשין שרואה באכזריות, האלימות או ההתעללות של נאשם בנפגע עבירה כנסיבה מחמירה הקשורה בביצוע). בנוסף, אתיחס בקצרה לנזק שנגרם מביצוע העבירה (לפי סעיף 40ט(4) לחוק העונשין), אף שאשתו של המערער, כמו שאר קורבנותיו סירבה לשתף פעולה עם שירות המבחן. חרף סירובה, ואף שהיא העידה בשלבים מוקדמים שהיא מעוניינת בשובו של המערער למשפחה, הרי שהתסקיר האחרון מראה שהטראומה שעברה שרירה וקיימת והיא מתקשה לקיים את עצמה ואת ילדיה.

35. מתחם העונש ההולם - נוכח האמור לעיל, וכיוון שמדובר בארבעה מעשי סדום בנסיבות אינוס וכן בעבירת תקיפה, מצאנו לקבוע כי מתחם העונש ההולם נע בין שבע וחצי שנות מאסר בפועל לבין 15 שנות מאסר בפועל, מאסר על תנאי וכן פיצוי למתלוננת לפי שיקול דעתו של בית המשפט.

מתחם העונש ההולם באישום החמישי

36. האישום החמישי פחות בחומרתו מיתר האישומים. בגדרי אישום זה תוארו שלושה אירועים בהם נהג המערער באלימות כלפי שלושה מילדיו (אחת מהן היא בתו שנפלה קורבן למעשים באישום הרביעי).

37. הערכים החברתיים שנפגעו מביצוע העבירות ומידת הפגיעה בהם - הפגיעה באוטונומיה ובכבודם של הילדים שאביהם הפעיל אלימות כלפיהם היא רבה. בהקשר זה מצאתי להביא מדבריה של השופטת א' פרוקצ'יה באחת

"מעשי אלימות בתוך המשפחה נתפסים כבעלי חומרה מיוחדת במערכת האיסורים הפליליים העוסקים בעבירות אלימות. הציפייה האנושית הטבעית הינה כי בתוך משפחה ישררו יחסי אהבה, הרמוניה, וכבוד הדדי. הפרתה של ציפייה זו הופכת את השימוש באלימות במשפחה לתופעה העומדת בניגוד עמוק לחוש הצדק האנושי. יתר על כן, במסגרת המשפחה, מופעלת האלימות על פי רוב בידי החזק כלפי החלש. פערי הכוחות הם גדולים כשמדובר באלימות כלפי קטינים או כלפי בת זוג [...] נפוצותן של עבירות אלה, והצורך להגן על קרבנות האלימות [...] תורמים אף הם להחמרה הנדרשת בענישה בעבירות אלה" (ע"פ 6758/07 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 7 ((11.10.2007)).

על מאזן כוחות זה, של ההורה מול ילדו, הרחיבה השופטת (כתארה אז) ד' ביניש בע"פ 4596/98 פלונית נ' מדינת ישראל, נד(1) 145, 170 (2000) (להלן: ע"פ 4596/98):

"עלינו לזכור כי במערכת יחסים זו מצויים פערי כוחות משמעותיים: ההורה הוא בעל כוח המרות והשליטה, ואילו הילד הוא הנזקק והתלוי. ביחסי כוחות אלה, אין בכוחו הפיזי והנפשי של הילד להגן על עצמו באופן אפקטיבי מפני הורהו. משום כך, בבואנו לפרש את החוק עלינו לתת ביטוי למצבם הרגיש והפגיע של קטינים ולעמדת הנחיתות וחוסר האונים שבהם הם שרויים, כאשר בוגר שהוא בעל סמכות כלפיהם, לא כל שכן אחד מהוריהם, מפעיל נגדם אמצעי פיזי, הגורם סבל או עלול לגרום סבל או נזק, באופן שתואר לעיל".

38. מדיניות הענישה הנהוגה - בהקשר זה, לא נמצאו מקרים רבים בפסיקה בנסיבות דומות לאישום שבפנינו, ולרוב העבירה במוקד אישום זה נמצאת לצד עבירות חמורות יותר בכתבי אישום שמוגשים לבתי המשפט. לכן יוצגו מקרים קרובים שניתן להבין מהם את מגמות הענישה בעבירת תקיפת בני משפחה לפי סעיף 382(ב) לחוק העונשין, עבירה שהעונש המרבי בגינה, כאמור לעיל, הוא ארבע שנות מאסר בפועל. כך למשל, ברע"פ 7292/03 ביטון נ' מדינת ישראל(3.9.2003) נדחתה בקשה למתן רשות ערעור של מי שתקף את ילדיו והכה אותם על בסיס קבוע, לאחר שנגזרו עליו בבית משפט השלום שישה חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות. יצוין שהמבקש החל בהליך שיקומי וטיפולי מיד לאחר המעשים והדבר השליך על תסקיר שירות המבחן בעניינו ובהתאם על העונש שנגזר עליו. ברע"פ 9381/06 פלוני נ' מדינת ישראל(15.11.2006) נדחתה בקשה למתן רשות ערעור על עונש של תשעה חודשי מאסר בפועל, בגין תקיפת בת זוג וקטין. בע"פ 4629/09 פלוני נ' מדינת ישראל (18.11.2009) דחה בית משפט זה את ערעורו של מי שהורשע בתקיפות מרובות של בני משפחתו ועונשו הועמד על עשרה חודשי מאסר בפועל. יצוין כי נקבע שעונש זה ראוי לנוכח נסיבותיו האישיות המקלות הרבות של המערער שם, לרבות עברו הנקי וגילו המבוגר. ברע"פ 3167/10 אבו עסב נ' מדינת ישראל (2.8.2010) דחיתי בקשת רשות ערעור בפרשה בה המבקש תקף את אשתו ובנו הקטין, וכן הורשע בעבירות חמורות פחות. בפרשה זו הרשיעו בית משפט השלום וגזר עליו ארבעה חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות. בית המשפט המחוזי נענה לערעור המדינה וקבע כי עונשו ירוצה במאסר בפועל. תוך שדחיתי את הבקשה כאמור, ציינתי כי ההחמרה של המחוזי לעומת השלום נעשתה במשורה לטעמי, על אף חומרת המעשים, נוכח כלל אי מיצוי הדין.

ברע"פ 1952/13 שרמן נ' מדינת ישראל (24.3.2013) נדחתה בקשה למתן רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי שהחמיר את עונשו של מי שהכה את אשתו ואת ילדיו לתשעה חודשי מאסר בפועל. בע"פ 5938/12 פלזניץ נ' מדינת ישראל (11.7.2013) דחיתי (בהסכמת חברי השופט ע' פוגלמן והשופט א' שהם) את ערעורה של אם שתקפה את שלושת ילדיה הקטינים במסכת ארוכה וקשה של התעללות, ובגין מעשים אלה נגזרו עליה 27 חודשי מאסר בפועל.

39. הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה - גם במסגרת אישום זה ניכר כי המערער ניצל את מעמדו כלפי ילדיו (סעיף 40ט(11) לחוק העונשין המוזכר לעיל). יצוין כי בחקירתו, ציין המערער כי מדובר היה ב"אקט חינוכי" (ועל הפסול המושרש בשיטתנו לעניין זה עמד בית משפט זה בע"פ 4596/98 הנזכר לעיל). אף שגם כאן לא נתקבל תסקיר קורבנות העבירה, ניתן להבין מה משמעות האלימות שהפעיל המערער כלפי ילדיו. מדובר באלימות מתריסה שכוללת השלכת נעליים ומטאטא על ילדיהם, שתחושת ביטחונם התערערה ודאי, לבטח כשמדובר בביתם. זאת ועוד, אחת מהילדות הנפגעות הייתה בתו שבעניינה דנתי במסגרת האישום הרביעי לעיל.

40. מתחם העונש ההולם - נוכח האמור לעיל, מצאתי לקבוע כי מתחם העונש ההולם באישום החמישי נע בין ששה חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות לבין שלוש שנות מאסר בפועל ומאסר על תנאי.

ייחודו של מתחם העונש ההולם

41. בעבר עמדתי על כך שאין "להמציא את הגלגל מחדש" בכל עניין ועניין, ולקבוע מתחמים חדשים. עם זאת ציינתי אף באותה פרשה כי בעבירות לא מעטות יכולה להיות מידת שוני רבה בנסיבות הקשורות בביצועה של העבירה (ע"פ 7655/12 פייסל נ' מדינת ישראל, בפסקה 7 לפסק דיני (4.4.2013) (להלן: עניין פייסל)). בעניין גברזגיי הדגשתי את הסיפא של דבריי בעניין פייסל ואמרתי כי:

"היות שבקביעת מתחם הענישה על בית המשפט להתחשב לא רק בסוג העבירה, אלא גם בנסיבות ביצועה ובמידת האשם של הנאשם בביצועה, סביר כי לאותה עבירה יהיו כמה מתחמי ענישה שונים, הנגזרים כל אחד מנסיבות שונות" (עניין גברזגיי, בפסקה 25 לפסק דיני; ראו גם: אורן גזל-אייל "מתחמים לא הולמים: על עקרון ההלימה בקביעת מתחם העונש ההולם" משפטים עלאתר ו 1, 13 (2013)).

הנה עולה כי אף שנקבעו מתחמי עונש הולמים בכל אחד מהאישומים לעיל, עלינו להיות זהירים בשימוש בהם. בעבירות מין, ששונות נסיבותיהם, אף במקרה לפנינו, רבה היא, יש לנקוט במשנה זהירות טרם "נלביש" מתחם עונש הולם מעניין אחד לעניין אחר. במידת הצורך, ניתן וראוי להשתמש במתחם זה כמתחם "מכוון", אך חובה על בתי המשפט להפעיל את שיקול הדעת הנתון להם ולצקת לכל מעשה עבירה את נסיבותיו הייחודיות (ראו את ניתוחה של המלומדת פרופ' רות קנאי את עניין פייסלבקנאי - הערות ראשוניות, בעמ' 7).

מתחם משולב?

42. לאחר שקבע בית המשפט המחוזי מתחם כאמור, המשיך וקבע "מתחם משולב". קביעה זו אינה תואמת לדעתנו את המתווה שנקבע בתיקון 113 לחוק העונשין. סעיף 40ג(ב) לחוק העונשין שעניינו ענישה בריבוי עבירות קובע:

ריבוי עבירות 40ג (ב) הרשיע בית המשפט נאשם בכמה עבירות המהוות כמה אירועים, יקבע מתחם עונש הולם כאמור בסעיף 40ג(א) לכל אירוע בנפרד, ולאחר מכן רשאי הוא לגזור עונש נפרד לכל אירוע או עונש כולל לכל האירועים; גזר בית המשפט עונש נפרד לכל אירוע, יקבע את מידת החפיפה בין העונשים או הצטברותם.

קביעה של "מתחם משולב", ודאי כשזו אינה מנומקת, כפי שנדרש בסעיף 40ד לחוק העונשין, עשויה לפגוע בעיקרון ההלימה בין המעשים באירועים השונים ומידת האשם של הנאשם לבין לעונש שהושת על הנאשם (לקביעה קרובה ראו: ואקי ורביני -הבניית שיקול הדעת, בעמ' 444). הדבר בולט במיוחד לדעתי במקרה הנוכחי, בו האירועים נעברו כלפי קורבנות שונים ובתקופות שונות, והיו שונים באופיים. איני רואה נימוק שמאפשר את האחדת המתחמים בענייננו לכדי "מתחם משולב" מבלי שתיפגע ההלימה בין חומרת המעשים לבין העונש. דוגמה לקושי זה באה לידי ביטוי בעונשו המקל עד מאוד של המערער, שנקבע בהסתמך על השימוש במתחם המשולב, ואליו אדרש כעת.

קביעת העונש בתוך המתחם

43. קביעת העונש נעשית בהתאם לסעיף 40ג(ב) לחוק העונשין, המתווה את שיקול דעתו של בית המשפט והאפשרות הנתונה לו להתחשב בנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה בשלב זה. בקביעת העונש של המערער התחשב בית המשפט המחוזי בשני שיקולים, ריבוי וחומרת המעשים מחד גיסא, וחשיפת המעשים על ידי המערער ורצונו בשיקום מאידך גיסא. לפנינו, המערער ביקש להתחשב בפגיעת העונש שהושת עליו במשפחתו (לפי סעיף 40יא(2) לחוק העונשין). לדעתי בעבירות מהסוג שבוצע המערער, בהן הוא הביא לפגיעה במשפחתו, יש להתחשב באופן מופחת בנסיבה זו, אם בכלל. דומה גם כי אין לתת משקל משמעותי לרצונו של הילדים הפגועים בשובו של האב המכה והמתעלל לחיק המשפחה, אלא לשים בראש מעיינינו את ההגנה עליהם (לפסיקה ואסמכתאות ברוח דומה בעבירות אלימות במשפחה ראו: ע"פ 6238/13 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (8.6.2014)); עוד הוא ביקש שיינתן משקל משמעותי יותר מזה שניתן לשיתוף הפעולה שלו, ולכך שהוא זה שחשף את המעשים, וטען כי לנוכח היעדר שיתוף הפעולה של הקורבנות, המעשים לא היו מתגלים כלל (לפי סעיף 40יא(6) לחוק העונשין). לדעתי התחשבות בכך הייתה גם בבית המשפט המחוזי במידה יתרה. אין ספק שהודות להודאתו של המערער נתגלה סיפור מעשה העבירה, אך אין בכך כדי לאיין את אשמו במעשים, את חומרתם, משכם ואת הנזק שגרמו. משקל נוסף לקולה ביקש המערער לייחס לרצונו להשתקם ולמאמציו בכיוון זה, לרבות פנייתו לקבלת טיפול טרם חשיפת המעשים (לפי סעיף 40יא(4) לחוק העונשין). אכן המערער פנה לטיפול טרם חשיפת המעשים, אך מכניסתו לבית הסוהר הוא מסרב לקבל טיפול, ומתנה את השתתפותו במעבר לבית סוהר אחר. בנוסף, תסקירי שירות המבחן בעניינו, לרבות האחרון בהם, שליליים. נסיבה נוספת שיש מקום לבחנה היא "נסיבות חיים קשות של הנאשם שהיתה להן השפעה על ביצוע העבירה" (סעיף 40יא(8)

לחוק העונשין). לדעתנו, כאמור לעיל, יש קשר שטרם הובהר דיו בין נסיבה זו שאינה קשורה בביצוע העבירה לבין הנסיבה הקשורה בביצוע העבירה המנויה בסעיף 40ט(5) לחוק העונשין. בנסיבות הייחודיות של המקרה הנוכחי לא מצאתי כי נדרש להכריע ביחס האמור, ולטובתו של המערער, ומכוח הכלל של אי מיצוי הדין בערכאת הערעור, ניתן משקל אף לנסיבה זו בקביעת עונשו של המערער. לבסוף, טען המערער גם כי עברו הפלילי נקי (סעיף 40א(11) לחוק העונשין). אכן, לכאורה המערער נעדר עבר פלילי, אבל בפועל מדובר במסכת ארוכה של עבירות שאינה בגדר "מעידה חד פעמית", כך שלא מצאתי מקום לתת משקל רב לנסיבה זו.

44. נוכח האמור לעיל, לא מצאתי לקבל את טענת בא כוח המערער כי בנסיבות המנויות לעיל לא ניתן להשית על המערער עונש חמור יותר מתחתית מתחם העונש ההולם, ולכן לא מצאתי שמיקומו הגיאומטרי של העונש בתוך מתחם העונש ההולם שגוי. בעניינו של המערער נקבעו כאמור לעיל, מתחמי עונש לא הולמים, מה שחייב את קביעתם של המתחמים ההולמים, כפי שעשינו, ובמתחמים אלה נכון להשית על המערער עונש במיקום גיאומטרי דומה, בטווח הנמוך, כך שיבטא את שיתוף הפעולה שלו, אך גם את הבעיות בשיקומו, והשיקולים האחרים שציינתי לעיל. בהקשר זה נתתי גם משקל משמעותי לכלל אי מיצוי הדין בעת החמרה בעונש על ידי ערכאת הערעור.

45. סעיף 40ג(ב) לחוק העונשין מאפשר לבית המשפט להפעיל שיקול דעתו ולהשית עונש נפרד בגין כל אירוע בו הורשע הנאשם או עונש כולל בגין כל האירועים. משכך לא מצאתי פגם בעצם החלטתו של בית המשפט המחוזי להשית עונש כולל על המערער, אך אני סבור כי החלטה זו, כמו גם ההחלטה בדבר גובהו של העונש לא נומקו, ובכך נפל פגם. באופן כללי, סעיף 40ד(4) לחוק העונשין קובע כי על בית המשפט לנמק גם את "הדרך שבה גזר את דינו של הנאשם לאחר הרשעה בכמה עבירות המהוות כמה אירועים". כלומר, בית המשפט רשאי לקבוע עונש כולל, אך הדבר לא יכול להיעשות ללא הנמקה לעצם בחירה זו על פני הבחירה להשית עונש נפרד בגין כל אירוע. בהקשר זה, ראוי שבית המשפט שקובע עונש כולל למספר אירועים יראה לנגד עיניו את כל המתחמים, ויימנע ממצב בו העונש הכולל אינו הולם את טיבו של כל אירוע, לקולה או לחומרה (לדברים דומים ראו: ע"פ 6990/13 ח'טיב נ' מדינת ישראל, פסקה 38 לפסק דינו של השופט נ' סולברג (24.2.2014)). למותר לציין שלהנמקה בהקשר זה משמעות חשובה, גם באפשרות לבחינה ערעורית של גזר הדין.

46. מדובר במסכת ארוכת שנים של מעשים מיניים (וכן מעשים אלימים), כלפי קורבנות שונים. ראיתי חשיבות בקביעת מתחמי העונש ההולמים לכל אירוע ואירוע, תוך הדגשת נסיבותיו הייחודיות שמביאות להחמרה או הקלה ביחס לאירועים אחרים, ובשליחת מסר של קביעת מתחמים הולמים לעבירות מין ואלימות במשפחה בחומרה כגון העבירות הללו. עם זאת, במישור העונש עצמו, נוכח קביעת בית המשפט המחוזי להשית עונש כולל ולנוכח הכלל בדבר אי מיצוי הדין עם מי שהוחמר עונשו בערכאת הערעור והעניין מודגש במיוחד בנסיבות העניין שבפנינו, מצאתי כי ראוי כי אף אנו נשית על המערער עונש כולל, שהחלטתי להעמידו על 12 שנות מאסר בפועל (תוך שעונש המאסר על תנאי שנקבע יוותר על כנו). יובהר שעונש זה, נוכח כלל אי מיצוי הדין, אינו מבטא לטעמי במלוא המובנים, את החומרה היתרה במעשיו של המערער.

סוף דבר

47. אציע לחבריי לדחות את הערעור על חומרת העונש (ע"פ 1605/13) ולקבל את הערעור על קולת העונש (ע"פ 1613/13), כאמור לעיל בסעיף 46 לעיל.

שׁוֹפֵט

השופט נ' הנדל:

אני מסכים לפסק דינו המקיף של חברי השופט ס' ג'ובראן.

שׁוֹפֵט

השופט ע' פוגלמן:

אני מסכים. מעשיו של המערער ראויים לכל סלידה והוקעה. ריבוי קורבנותיו של המערער, אשר אינו בחל באיש - אישתו, ילדיו, אחיינו ואחייניתו; התמשכותם של המעשים על פני שנים רבות; והיבטים שונים של התעללות הנשקפים מהם - כל אלה מחייבים ענישה משמעותית ומרתיעה מצד בית המשפט. חברי מציע כי נעמיד את עונשו של המערער על 12 שנות מאסר בפועל ודעתי כדעתו. עם זאת, אני מבקש שלא לקבוע מסמרות בשאלת הפרשנות הנכונה לתיבה "אירוע אחד" שבסעיף 40 לחוק העונשין, התשל"ז-1977. לעת הזו אסתפק בכך שאציין כי לטעמי, מונח זה שבא אל חוק העונשין עם תיקון 113 לחוק אינו חופף למונח "מעשה" כמשמעותו בסעיף 186 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 אלא רחב ממנו, ולפיכך אין להקיש מן האופן שבו פורש המונח "מעשה" בפסיקתנו על פרשנותו הנכונה של המונח "אירוע" שבחוק העונשין. מכל מקום, משתמים דעים אני עם חברי כי כל אחד מן האישומים שבהם הורשע המערער עולים כדי אירוע אחד ונפרד, לא ראיתי להרחיב בדבר. כפי שמדגיש חברי השופט ס' ג'ובראן, במסגרת גזירת עונשו של המערער ניתן משקל לכלל בדבר אי-מיצוי הדין עם מי שהוחמר עונשו בערכאת הערעור. ואכן, להשקפתי, בלא שהיה ניתן משקל לכלל זה, ניתן היה להחמיר עם המערער ולהשית עליו עונש חמור יותר מזה שהציע חברי שנשית על המערער, שלהצעתו אני כאמור מסכים.

שׁוֹפֵט

לפיכך הוחלט כאמור בפסק דינו של השופט ס' ג'ובראן.

ניתן היום, א' באלול התשע"ד (27.8.2014).

שופט

שופט

שופט

העותק כפוף לשינויי עריכה וניסוח. H06.doc_13016050 שצ